

MARIBOR

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob no-
deljah Din 1.—
TABOR iznaja vsak dan, razven
nadalje in praznikov, ob 18. uri z
doma naslednjega dne ter stane
mesечно po št. D 10.—, za izo-
semitvo D 18.—, dostavljen na dom
D 11.—, na izkaznice D 10.—
Inserati po dogovoru.
Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob no-
deljah Din 1.—
UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, 1. nad-
stropje. Telefon intern. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, prtljige, desno. Tele-
fon št. 24. SES poštnoslovesni za-
kaz št. 11.781.
Na naročila brez denarja se ne
vzira. — Kopirati se ne smejo.

Leto: III. Maribor, četrtek 10. avgusta 1922. Številka: 179.

Uradniško vprašanje. Določitev volilnih okrožij v Sloveniji.

K vprašanju, o katerem je razpravljal včerajšnji naš uvodnik, smo prešli še sledeče razmotrivanje:
Uradniško vprašanje je spadalo in še spada v vseh državah med najvažnejša državna vprašanja. Je vprašanje administracije, a brez administracije ni moderne države. Montesquieu piše v svoji študiji »O vzrokih propasti rimske države«, da je bila rimska država daleko nevarnejša slaba uprava kakor pa barbarski napadi. Dokler je država trdna in zdrava na znotraj, tako dolgo se ji ni bati zunanje nevarnosti. Med glavne vzroke propasti ruskega carstva prištevajo slabo uradništvo. Tip ruskega uradnika je dovolj znan iz Gogolja, Čehova in drugih ruskih pisateljev. Uradništvo je bilo v tem ogromnem carstvu hrbtnica države. Toda ta hrbtnica se je jela sušiti in kakor hitro so se zamajali stebri ruske države, je uradništvo, vajeno ukazov od zgoraj, izgubilo glavo in še samo pospeševalo nastajanje kaosa. Tudi v urejenih državah, kakor je Francija, je uradniško vprašanje zmerom na dnevnem redu. Ali naj se čudimo, če ni urejeno pri nas, ki smo država štirih ali petih administrativnih sistemov in ki je polagoma, s težavo izenajčujemo zakone in spravljamo v sklad razna kričeča nasprotja. V Jugoslaviji je uradniško vprašanje življenski problem države. Dajte državi dobro, brezhibno administracijo, pa bo naše javno življenje okrevalo kakor bolnik po težki bolezni. Dobre administracije pa ni brez dobrega uradništva. Kako ustvariti dobro uradništvo, oziroma, kakšno mora biti dobro uradništvo, to je problem, o katerem se vodijo dolge diskusije, ki pa se mora rešiti od temelja in po enotnem sistemu. V nemali meri je administracija v današnjih državah odvisna od parlamenta in parlamentarne vlade. Pri nas se to premalo upošteva in nekateri parlamentarci hudo udarjajo po slabem uradništvu, dočim v parlamentu ne store ničesar v prilog celotni in moderni rešitvi uradniškega vprašanja. Pavšalna obdolžitve, da je naše uradništvo slabo, je istotako nerazumna, kakor trditve, da so vsi poslanci našega parlamenta slabi in da je ves parlament za nič. Mi imamo mnogo dobrih uradnikov, dasi tudi precej slabih; v prvi vrsti je potrebno, da se problem reši celotno in sistematično in šele potem se naj začne z individualno redukcijo. Treba pa je, da povsod in na vsakem mestu, za vse in za vsakogar obvelja znano angleško načelo: »The right man on the right place« (Pravi mož na pravo mesto). Če postane to načelo naše najodločilnejše merilo, tedaj ne bo težko uradniškega zakona upeljati v prakso, tedaj bo dober uradniški zakon ustvaril tudi dobro administracijo.
Državno uradništvo se danes bori predvsem za to, kar je v ozki zvezi z njegovo eksistenco. Ima popolnoma prav. Gmotni položaj državnega uradništva je nevdzržen. Sedajne plače niso v skladu z današnjimi cenami na trgu. Če bi imeli garancijo, da bo čez var mesecev draginja padla za toliko, da bi bile cene v primernem razmerju z dosežanimi plačami, tedaj bi mogel kdo trditi: Potrpite, ker če vam povišajo plače, bo draginja še večja! Toda te garancije nimamo in je nihče ne more dati. Ali naj bo ravno državni uradnik največji idealist v državi, ki se bo žrtvoval za vse druge, cene pa bodo kljub temu šle navzgor? Nekaka regulacija plač je tedaj potrebna, vendar pa državno uradništvo ne sme pozabiti, da ima v državi veliko in odgovorno nalogo, ki se ne da izvršiti brez vsake odgovornosti in ljubezni, da dela kot

Beograd, 9. avgusta. (Izvirno.) Na svoji včerajšnji seji je plenum državnega odbora na temelju zakona o volitvi poslancev za narodno skupščino in na podlagi narodne statistike sklepal, da se ima voliti v mariborskem volilnem okrožju, ki obsega sodna okrožja Maribor in Celje ter šteje po statistiki iz leta 1910 596.345 prebivalcev, 15 poslancev. V ljubljanskem volilnem okrožju, ki obsega sodni okrožji Ljubljano in Novomesto s 421.791 prebivalci pa 10 poslancev. Mesto Ljubljana s Spodnjo Šiško, ki šteje 63.000 prebivalcev, voli za sebe enega poslanca. Za mariborsko volilno okrožje je državni odbor določil sledeče volilne

okraje: 1. Brežice, sodni okraj Brežice in Sevnica; 2. Konjice; 3. Ljutomer; 4. Maribor, levi breg; 5. mesto Maribor desni breg in sodni okraj Sv. Lenart; Maribor, desni breg in sodni okraj Sl. Bistrica; 6. Mozirje, sodni okraj Gornji grad; 7. Murska Sobota, sodni okraj Murska Sobota, 8. Dolnja Lendava, sodni okraj Dolnja Lendava; 9. Prevalje; 10. Ptuj, mesto Ptuj in sodni okraj Ptuj; 11. Slovenjgradec; 12. Celje, sodna okraja Celje in Vransko; 13. Laško; 14. Ormož; 15. Šmarje. V ljubljanskem volilnem okrožju tvorijo volilne okraje sedanja okrajna glavarstva.

Sporazum med demokrati in radikali.

Kosta Timotijević notranji minister.
Beograd, 9. avgusta. (Izvirno.) Včeraj dopoldne je posejil minister Pribičević predsednika demokratskega kluba Davidovića ter mu poročal o referatu ministrskega predsednika Pašića na včerajšnji seji vlade o vprašanju ministra notranjih del. Popoldne je minister Pribičević posejil g. Pašića, ki mu je izjavil, da sprejme kandidaturu Koste Timotijevića za notranjega ministra in zasedaj odstopi od zahteve dr-

žavnega podtajnika v ministrstvu notranjih del. To vprašanje naj se razpravlja šele povodom jesenskega zasedanja parlamenta v klubih vladnih strank. Pašić je dalje sporočil ministru Pribičeviću, da odpotuje jutri h kralju na Bled ter vzame s seboj ukaz, s katerim se postavlja g. Timotijević za ministra notranjih del, da ga predloži kralju v podpis.

Razvoj dogodkov v Italiji.

Rim, 8. avg. (Izv.) Manifest, ki so ga danes zjutraj izdali fašisti, odreja demobilizacijo. Ogroženi kraji so izvezli. V manifestu se fašisti hvalijo, da jim je Italija dolžna hvalo, ker so onemogočili komunistično revolucijo. Sedaj ne bo več ogrožena za hrbtnom, če bo delala za obnovo in mir. Delavstvo

pa opozarjajo, da je bil fašistovski nastop naperjen proti voditeljem.
Rim, 8. avg. (Izv.) Papež je poslal pismo italijanskim škofom, ki v njem obžaluje najnovejše dogodke v Italiji in pozivlja ljudstvo k medsebojni ljubezni. Samo ljubezen bo rodila slogo.

PAŠIĆ SPREMLJA KRALJA NA ČEŠKO.

Beograd, 9. avgusta. (Izv.) Danes zjutraj je odpotoval na Bled ministrski predsednik Pašić, ki spremlja kralja v Marianske Lazne na Češkem. Pred svojim odhodom bo kralj podpisal ukaz, s katerim izroča za čas svoje odsotnosti kraljevsko oblast v roke vlade.

LONDONSKA KONFERENCA.

London, 8. avgusta. (Izv.) Kakor poročajo prevzame belgijski ministrski predsednik posredovanje glede Poincaréjevega stališča »Nobelovega moratorija brez novih garancij« in bo najbrž predlagal tudi nova sredstva, kako bi se dosegel sporazum v reparacijah. Za danes dopoldne določena seja ministrskih predsednikov je bila preložena.

NOV PRAVILNIK O STANOVANJSKEM VPRAŠANJU.

Beograd, 8. avgusta. (Izv.) V ministrstvu za socialno politiko se pripravljajo nov pravilnik o stanovanjskem vprašanju, ki stopi v veljavo dne 1. jan. 1923 in bo veljal do 1. jan. 1925. Tudi po tem pravilniku nimajo hišni gospodarji pravice svobodno razpolagati s stanovanji.

ZAROTA NA IRSKEM.

London, 9. avgusta. (Izvirno.) Wolff poroča iz Dublina o razkritju dalekosežne zarote, ki je imela namen, razrušiti vse mostove, železniške zveze in ceste ter tako odrezati mesto Dublin od ostalega sveta. Zaprtih je bilo 180 oseb in mnogo važnih listin izročeni sodišču.

NAČRT INŽINERJEV ZA ZGRADBO JADRANSKE ŽELEZNICE

Beograd, 8. avg. (Izv.) Udruženje inžinjerjev je predložilo vladi načrt zgradbe železnice do Jadranskega morja. Udruženje se ne strinja s tem, da bi dobil železniško zvezo z morjem samo Beograd, temveč tudi drugi kraji.

BORZA.

Zagreb, 9. avgusta. (Izvirno.) Sklep. Pariz 682.50—685, Curih 1600—1610, London 376.50—380, Berlin 10.25—11, Praga 207—208, Dunaj 0.1625—0.1750, dolarji 82, Budimpešta 5.50—5.75, Italija 380—385, Bukarešta 80.

VAJE NAŠE POMORSKE MORNARICE.

Zagreb, 9. avg. (Izv.) Včeraj ob 11. je iz Boka Kotorske odpula prva eskadra naše vojsne mornarice k pomorskim vajam v Dalmaciji.

takega. Merilo ne morejo biti na plače bančnih uradnikov, ki imajo danes najugodnejšo konjunkturo; merilo bodi velika vdanost državi, celoti iz katere izvirajo dolžnosti, a tudi pravica. Ni pravično, da bi državni uradnik živel v pomanjkanju, ne bi pa bilo pravično, če bi mu bil ideal trgovec, bančir in podobni stanovi. Uradnikova moralna moč je baš v tem, da ne špekulira in ne riskira, temveč vrši skromno, a zadovoljno svoje dolžnosti v prid državi, to je ljudstvu. To načelo daje podlago za normalno udovoljitev uradniških zahtev in mora odstraniti nesoglasja. Vendar pa materialno vprašanje ne bo rešeno, če se primerno urede draginjske doklade in drugi prispevki; uradniku je treba zagurati miren pogled v bodočnost, odgnati mu skrb, da ga »redukcija« nekega lepega dne postavi na cesto; odstraniti je treba vzroke, ki so krivi begu iz državne službe. Državno službo je treba urediti tako, da se uradništvo ne bo oziralo po visokih plačah nekaterih zasebnih nastavljenecov, ki uživajo konjunkturo prehodne dobe, ker bo imelo v državni službi one ugodnosti in tisto sigurnost, ki je uradništvo v zasebnih službah nima.

Zato je današnje uradniško gibanje v zvezi z raznimi drugimi zahtevami, ki se jim moderni uradniški zakon ne bo mogel izogniti. Treba bo rešiti načelno vprašanje: v kakšnem razmerju je uradnik do parlamentarnih vlad in strank? To je praktično vprašanje demokracije, ki ga neparlamentarne ali le na videz parlamentarne monarhije ne poznajo. O tem obstojata dve tezi: ena hoče, da imej državni uradnik vse politične pravice, med njimi tudi pasivno volilno pravico in da se udeležuj brez omejitve dela v strankah. Druga teza je tale: Uradnik je organ države. Država je skupna volja državljanov, ne pa volja te ali one skupine volilcev, to je politične stranke. Uradnik naj služi državi, ne pa posameznim strankam, ki so slučajno na krmilu. Zato je treba, da se državno uradništvo v političnem oziru abstinja in zre na državo in njene potrebe sub specie aeternitatis, nikakor pa ne s stališča trenutnega stanja, ki se lahko pri prihodnjih volitvah izpremeni.

O tem se je že mnogo razpravljalo in so se uradniške zadeve pretresale s stališča obeh tez. Lahko je reči, da je prva teza modernejša in demokratičnejša, druga pa konzervativnejša. Toda če promatramo vprašanje s tega vidika, tedaj si moramo biti popolnoma na jasnem, ali so volilne mase toliko »moderne« in »demokratične«, da bo mačka tudi prijatelj miši, ne pa samo miš mački. Že v naprej moramo imeti garancijo, da bo izključena zloraba načela. Če prevladuje prepričanje, da ima stranka, ki pride na krmilo, tudi popolno moč nad uradništvom, tedaj je državni uradnik le uboga marioneta v rokah slučajno vladajoče politične stranke ali grupacije. To pa menda ni niži v interesu države niti v interesu uradništva. Ker razmere v naših volilnih masah niso niti preveč moderne niti preveč demokratične, se vedno bolj množe glasovi o abstineni uradništva. Trdimo pa, da se proti nji postavljajo važni argumenti, tako na pr. uvrstitev uradnika v drugo vrsto državljanov, dasi so po duhu in besedi nastave vsi državljani enakopravni, dalje nevarnost, da se uradništvo izpremeni v birokracijo, brez volje in duha, o kateri ne manka odbijajočih karikatur. To je le dokaz, kako relativni sta obe tezi in da rešitev tega vprašanja zahteva študija, resnosti in globokega znanja. Rešitev v modernem in demokratičnem smislu je pri nas tem težja, ker imamo v parlamentu odločilno besedo za-

stopniki kmetijskih interesov, ki si seveda niso in ne morejo biti popolnoma na jasnem glede važnosti zdravega, kulturnega uradništva in katerim manjka tudi neposredni interes za uradniško vprašanje. Z vsem tem je treba računati in prevdariti vsako podrobnost, vedno pa imeti pred očmi dejanske razmere, ki se dajo ublažiti samo s previdnim, smotrenim in razumnim postopanjem.

Ne gre nam za praktične predloge, hoteli smo le opozoriti naše čitatelje iz uradniških vrst na nekatere strani problema, ki leži na sru vsakemu uvidevnemu in mislečemu državljanu, tudi če sicer ni osebno zainteresiran na vprašanju državnega uradništva. Mi vidimo, da bi mogla dobra administracija odstraniti največji del političnega nezadovoljstva in spraviti v nemilo zadrego junake našega časa, demagoge. Zato je treba, da vsi trezni ljudje razmišljajo o tem in skušajo najti kolikor mogoče objektivna, trdna in bližnja pota k rešitvi tega vprašanja. Mislimo, da bi se uradniški zakon ne smel izdelati na hitro roko, ker je boljši provizorij kakor pa neuspeli definitivum, ki le prehudo razočara.

Poljska vojska.

Poljska republika ima pod orožjem mnogobrojno vojsko. Varšava je vsa polna vojakov. V Vilni je vojaštva toliko, da se tuje, ki pride tja zdi, kakor da še vedno traja vojno stanje; pa tudi Lvov in Przemysl sta središči velikih vojaških posadk vseh vrst orožja. Po ulicah poljskih mest srečate čisto tudi ženske v vojaških uniformah; to so članice ženskih dobrovoljskih čet, ki še vedno niso razpuščene.

Vsakemu tujcu, ki pride na Poljsko — piše italijanski žurnalista Amicucci — je takoj jasno, da Poljska ni odpuščala rezerv, katere je za časa vojne s sovjetsko Rusijo pozvala pod orožje. Poljska ima danes pod orožjem gotovo najmanj 300.000 vojakov. Poljska vojska je proporcionalno nedvomno najštevilnejša v Evropi.

Poljska vojska je še mlada, njena organizacija še ni docela dovršena, a vendar je s svojim zadržanjem vabila poljskemu narodu silno zaupanje vase in nemal ponos, pa tudi pred Evropo je dokazala, da je faktor, katerega se ne sme podcenjevati. Ta vojska izhaja iz ostankov treh armad; to je nekdanjih legij Pilsudskega, armade generala Hallerja ter čet generala Danebrowskega.

Pilsudskega legije so bile organizirane početkom svetovne vojne od dobrovoljcev iz Galicije ter so se borile ob boku avstroogrške vojske proti Rusiji. Po premirju so se okupile okrog Pilsudskega ter legij generalov Hallerja in Danebrowskega, ki so bile osnovane za časa vojne od vojnih vjetnikov poljske narodnosti v antantnih državah, da se bore proti centralnim vlesilam. Pozneje sta se pridružila tej poljski vojski še dva kora, katere sta se bila formirala za časa revolucije v Rusiji.

Izmed višjih častnikov so vstopili v poljsko vojsko poleg že imenovanih voditeljev dobrovoljskih legij še sledeči: komandant nemške aramide v Poznanju ter neki divizionar, torej dva višja častnika, ki sta služila v nemški armadi, general Želigovski, ki je postal slaven z okupacijo Vilne, služil je v bivši ruski vojski ter končno general Sceplicki, bivši avstrijski štabni oficir, ki je bil svoječasno avstrijski vojaški ataše v Rimu, a je za časa vojne prišel v Srbijo kot vojni ujetnik. Ta general je bil v zadnji dobi poveljnik poljskih okupacijskih čet v Gornji Šleziji.

Takoj po koncu svetovne vojne ter sklepu premirja, je tako na hitro zbrana poljska vojska prišla v položaj borbe na štirih frontah, kar ji je bilo zelo težko zmagovati, ker ji je manjkalo orožja, municije, provijanta itd. Kljub temu pa je vztrajala v zimskih bojih leta 1918—19, pregnala boljševike preko vzhodnih mej, držala fronto proti Čehoslovantom na Tešinskem, nabila Nemce ter vzela Ukrajincem Lvov. Borbe za Lvov so trajale celih šest mesecev, toda Ukrajincem ni vsa njihova vztrajnost ničesar pomagala, poljska vojska jih je naposled popolnoma pobila in razgnala. Po prvih uspehih poljske vojske so prisloili na Poljsko takoj

francoski oficirji ter izvedli reorganizacijo na trdni, zdravi podlagi. Municipija in orožja pa je dobila poljska vojska iz Francije tedaj toliko, da je zamogla pod vodstvom 40 francoskih generalov l. 1920 napasti rdeče boljševike armade ter jim onemogočiti zasedbo Varšave.

Nedavno je sovjetska Rusija predložila vsem sosednjim državam povabilo na skupno konferenco, ki naj bi našla sporazumno pot do razorožitve, istočasno pa je vzela v pretres vprašanje razorožitve tudi Zveza narodov. Povabilu ruske sovjetske vlade se Poljska ni odzvala, pač pa se je odzvala povabilu Zveze narodov ter poslala na tozadevno pariško konferenco kot svojega pooblaščenca in zastopnika kneza Sapieho, ki pa se zahtevam Zveze narodov ni uklonil ter ko je ta določila, da bi smela po razorožitvi imeti Poljska pod orožjem največ 120.000 mož, vložil oster protest. Danes je vprašanje dobre organizacije poljske vojske za Poljsko najvažnejše vprašanje. Vlada ga postavlja nad vsa druga notrnejepolitična vprašanja, ker vidi v močni vojski edino garancijo za ohranjanje svojih sedanjih mej ter za vzdrževanje reda in mira v ozemljih, katera so obljubena skoro do polovice po Nemcih, Rusih, Ukrajincih in Židih.

Politične vesti.

* Iz državnega volilnega odbora. Na podlagi zakona o volitvah poslancev v narodno skupščino je državni odbor določil, da se bo volilo v maribor skem volilnem okrožju, ki bo obsegalo celo mariborsko oblast ter okraje Sevnica, Laško in Brežice in bo štelo 596.345 prebivalcev, 15 poslancev. Ljubljansko volilno okrožje bo volilo 10, mesto Ljubljana 1 poslanca, skupaj torej cela Slovenija 26 poslancev. Mariborsko volilno okrožje bo imelo 15 volilnih okrajev in sicer: 1. Brežice—Sevnica. 2. Konjice. 3. Ljutomer—Zg. Radgona. 4. Maribor levi breg—Slov. Bistrica. 6. Mozirje. 7. Murska Sobota. 8. Dolnja Lendava. 9. Prevalje—Marenberk. 10. Ptuj. 11. Slovenjgradec—Šoštanj. 12. Velje—Vransko. 13. Laško. 14. Ormož. 15. Šmarje—Rogatec—Kozje.

* Razčlščena situacija. Ker so radikali privolili v kandidaturu demokrata Koste Timotijevića za notranjega ministra in so odstopili od zahteve po podtajniku v tem ministrstvu, je Pašić odpoval na Bled in nesel ukaz o imenovanju zadeve kralju v podpis.

* O zbiranju madžarskih čet na naši meji, zlasti pri Murski Soboti in Subotici, prihajajo zadnje dni zopt trdovratnejša poročila.

* Politične težkoče na Poljskem. Berlinski ruski »Ruk« poroča iz Varšave, da je znani Korfanti objavil proglas, v katerem pravi, da je vladna kriza nerešena. Z drugimi besedami, Korfanti noče priznati sedanjega (Nowakovega) kabineta. Desnica se trudi z vsemi sredstvi, kako bi skrajšala življenje sedanji vladi. Vzrok ni samo, da je bil njen voditelj Korfanti desavuiran, ostaviš le 24 ur na mestu ministrskega predsednika, ampak tudi to, da bi desnica hotela krizo zavleči do volitev, ki se vrše v začetku novembra t. l. Desničarji so preverjeni, da bo izvoljena nacionalistična večina, ki bo izvolila Korfantija za ministrskega predsednika. Desničarski blok je že sprejel tozadevni sklep.

* Nemški ministrski svet. Poročilo iz Berlina se glasi: Za peto uro popoldan je bil sklican ministrski svet, ki je razpravljalo o francoskih retorzijah. Sklepalo se je o tem, ali naj Nemčija odgovori z enakim odredbami ali pa naj pošlje francoski vladi energičen protest.

* Nevturalen pas pred Carigradom. Iz Atene poročajo: Vojaški zastopniki Grčije, Anglije, Francije in Italije so v soboto podpisali pogodbo, ki določa, naj se ustanovi med grškimi in medzvezniškimi četami ob črti Čadaldže in tri in pol milj širok nevtralen pas.

Ljudska knjižnica Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure
in ob četrkih od 1/2 19.—1/2 20. ure
Mladinski oddelek ob sobotah od 18. do 19. ure.

Dnevna kronika.

— Odlikovanje. Nj. Vel. kralj je odlikoval ptujskega okrajnega glavarja g. dr. Otmarja Pirkmajerja z redom Sv. Save IV. razreda. Čestitamo!

— Obsodba nekolegijalnosti. Občni zbor ljubljanske sekcije JNU je v nedeljo enoglasno sprejel sledečo resolucijo: »Občni zbor ljubljanske sekcije JNU obsoja najstrožje neosnovane osebne napade »Slovenskega naroda« in »Jugoslavije« na svojega tovariša Antona Ekarja ter sklene, da se to objavi v vseh slovenskih listih.«

— Dr. Fran Mihletić umrl. V Bakru je umrl prošli teden dr. Fran Mihletić, ravnatelj realne gimnazije in pomorske akademije. Mihletić je bil izborni strokovnjak ter vse življenje neomajen Jugosloven.

— Klerikalno-boljševiški dnevnik »Novi čas« v Ljubljani je klerikalna tiskarna sama ustavila, ker so takozvani »novostrujarji«, ki so se zbirali krog tega lista in ki so se sami imenovali »krščanske boljševike«, začeli rasti konzervativcem krog »Slovenca« čez glavo in se hoteli polastiti tudi vodstva v stranki. Ljubljanski listi domnevajo, da je to začetek razkola v klerikalni stranki. Govori se tudi, da bo stara struja pozvala nazaj dr. Šušteršiča.

— Statistika vojvodinskega učiteljsstva. Glasom statističnih podatkov ministrstva prosvete je v celji Vojvodini: 2743 učiteljev in učiteljice. Od tega števila odpade na Banat 285 učiteljev in 551 učiteljice, na Bačko 817 učiteljev ter 703 učiteljice, na Baranjo 63 učiteljev ter 24 učiteljice. Po narodnosti je v Banatu: Srbohratov 253 učiteljev in 260 učiteljice; Nemcev 162 učiteljev in 141 učiteljice; Madžarov 103 učitelji in 114 učiteljice; Romunov 48 učiteljev in 26 učiteljice; Slovencev 16 učiteljev ter 7 učiteljice; Čehov 2 učitelja; Rusov 1 učitelj in 3 učiteljice. V Bački: Srbohratov 201 učitelj in 300 učiteljice; Nemcev 233 učiteljev ter 130 učiteljice; Madžarov 277 učiteljev in 249 učiteljice; Slovencev 33 učiteljev in 11 učiteljice; Rusov 33 učiteljev. V Baranji: Srbohratov 24 učiteljev in 12 učiteljice; Nemcev 20 učiteljev in 8 učiteljice; Madžarov 29 učiteljev in 4 učiteljice.

— Inozemski parobrod v Osijeku. Ker je reka Drava proglašena za mednarodno plovbeno progro je tako dana možnost, da se je poslužujejo tudi inozemski trgovski parobrodi in res je priplul te dni po Dravi v Osijek tudi prvi tuji parobrod, avstrijski remorker, ki je pripeljal več vlačil napolnjenih z različnim uvoznim blagom.

— O profesorju Einsteinu smo pred par dnevi po nekem hrvaškem listu poročali, da je bil na listi morilcev dr. Rathenaua. Točnejše vesti pa pravijo, da je ravno nasprotno res. Einstein je bil na »črni listi« organizacije »C« in bi moral pasti prvi za dr. Rathenauom. Tudi Einstein je namreč Žid, povrh tega pa človek širokega mednarodnega mišljenja, pa razni reakcionarci sklepajo, da je hotel s svojo relativitetno teorijo nalašč škodovati nemški moči in edinstvi(!). Einstein gre za nekaj časa v inozemstvo.

— Planinske nesreče. Na Jungfrau (4166 m nad m.) v Švici so pred par dnevi ponesrečili 4 turisti. Z zamrznjenega vrha so zleteli 1000 m v globino. Drugi dan so našli popolnoma razbita telesa. Na Daohsteinu pa so te dni zamrznile 3 osebe. V visokih gorah vlada letošnje poletje izredno huda zima.

— Vremenske vesti z Marsa. Ker je letos planet Mars posebno blizu našemu planetu, ga astronomi pridno proučujejo. Francoski astronom Jarry Desloges zatrjuje, da je kljub temu zelo nejasen, ker je letos tam zgoraj izredno slabo vreme. Južna stran je skoraj vedno pokrita z oblaki. Na Marsu imajo tedaj neprijetno vreme, naši pesimisti pa en dokaz več, da zemlja ni ravno najslabša med vsemi svetovi.

— 27 republik v Rusiji. »Ruk« poroča, da so se v Moskvi pojavili novi zemljevidi, ki predstavljajo današnjo Rusijo. Država se razpada v 27 avtonomnih republik, med njimi čuvaška, tatarska, bakširska, gruzinska, kirgizka republika, svobodna dežela Kirgizov, mongolska sovjetska republika, buharska narodna republika itd. V tej pestri vrsti republik se nahaja tudi oblast Nemcev Povolžja.

— Največja radijeva postaja. Najbolj moderna je beseda »Radio« v Ameriki, kjer je prešla v modo kakor že dolgo ne nobena druga beseda. Brezžično brzojavljanje in telefoniranje je v Ameriki zelo razvito. Toda največjo radijevo postajo je zgradila Francija in je bila v pondeljek dne 7. t. m. otvorjena. Centrala se nahaja v Saint-Assise. V istem času zamor odposlati 5—6 brzojavk izven Evrope. V eni uri lahko odpravi 80.000 besed. Njeni aparati so najmočnejši te vrste na celim svetu.

Darujte za »Sklad otroške bolnice« v Mariboru.

Dopisi.

— V Križevcih pri Ljutomeru je dne 4. avg. zadet od kapi umrl čez mejo domačega okraja znani gostilničar in posestnik Ignac Hauptman. Rojen v Cirknici pri St. Ilju v Slov. gor. vzgojen v Gomilicah, absolvent sadjarske in vinarske šole v Mariboru, kmetijske šole v Grottenhofu ter enološkega tečaja v Klosterneuburgu, se je dobrih 45 let bavil z gostilniško obrtjo in z ekonomijo v Križevcih, kjer je tudi 13 let županoval. Gostom in vsem znancem ostane v dobrem spominu kot dober svetovalec in neizbrisljiv dovjipnež, ki je umel s svojim humorjem in veselem razpoloženju držati še tako veliko omizje. Lansko leto so je ves navdušen vrnil z vsesokolskega zleta v Osijeku, letos se je kot 74letni starček veselil, da se udeleži enake slavnosti v Ljubljani; prehitela ga je smrt. Lahka mu bodi zemljica muro poljska!

— Iz Mute. Dne 25. junija in 9. julija smo imeli pri nas priliko, videti najnovjšo otroško dramo »Kralja Matjaža«. Učitelstvo naše šole si je k drugemu obilnemu delu naložilo še ta prostovoljni trud, da so naučili naše otroke to krasno igro, ki je polna naših domačih pesmi. Tako igra kakor tudi petje je uspelo primeroma prav dobro, na kar je učitelstvo lahko nemalo ponosno, saj vedo sami, s kakšnimi predvsem jezikovnimi težkočami, so se imeli boriti, ko so bili polovica igralcev otroci, ki še slovenščine obvladajo ne. Nad vse nepričakovano je naklonila pokrajinska uprava znatno podporo in s tem pokazala, da ve ceniti tako delo v naših obmejnih krajih. Zivelo tako učitelstvo, pa še večkrat kaj takega!

— Iz Marenberga. Zadnje nedelje 6. t. meseca je priredilo naše gasilno društvo poletno veselico, da si pridobi sredstev za izpopolnjenje svoje opreme. Videli smo mnogo domačinov Slovencev in sosedo Vuhredčanov, tudi Vuzečanov, a koga ni bilo, to so bili naši domači Marenberžani purgarji nemškutarji, — pa tudi ne enega ni bilo. — Toraj to je vaša znamenita lojalnost! Še požarne brambe, ki vendar nikdar ne dela sebi ampak le bližnjemu v korist, pa bodi ta ali ta, še te nočete podpirati?! Bog vas varuj, da vam ne bi bilo treba kedaj ravno to požarno brambo klicati na pomoč. Nam pa bodi ta ostentativna abstinenco purgarjev zadnje svarilo, da tej gospodi ne nasedemo več, saj so in ostanejo »limberžani«. Oblasti pa, pred vsem okrajnoglavarstvo, bodo zdaj tudi vedele, komu se dajati ugodnosti.

JDS.

Preložitev

SEJE NAČELSTVA IN ZBORA ZAUPNIKOV JDS MARIBORSKE OB-
LASTI.

Z ozirom na razpored sokolskih prireditvev je prisljano načelstvo mariborske oblastne organizacije demokratske stranke preložiti sejo načelstva 12. tega meseca in zbor zaupnikov 13. tega m., sklican v Celje. Odgoditev velja do 2. oziroma 3. septembra v smislu okrožnice, ki jo dobijo vse organizacije še posebej. Organizacije se naprošajo, da zaupnike o ti spremembi nemudoma obvestijo. — Oblastno načelstvo.

Mariborske vesti.

Maribor 9. avgusta 1922.

m Čudne razmere na mariborski pošti. Ze večkrat smo imeli pritožbe proti desolatnim razmeram na telefonskem oddelku mariborske glavne pošte, a vedno smo jih bili zamožali. Danes je naš korespondent govoril z Novinskim odsjekom v Zagrebu, a že v začetku razgovora ga je službujoča uradnica nenadoma prekinila. Tako smo dobili je eno izvirno beograjsko vest. Vse urgence so bile zaman. V Mariboru imajo najbrž razne tvrdke in izvoljeni posamezniki prednost pred časopisjem. V vseh kulturnih državah je navada, da se daje časopisnim razgovorom prednost zasebnimi. Tudi v naši državi obstoja ta določba, a v Mariboru je smejo telefonske uradnice izigravati! Seveda bomo poskrbeli, da bodo tudi na telefonskem oddelku izvedeli za odredbe poštnega ministrstva. Dokler se razmere na izpremeni in ne nastane red, bomo brez ozira na levo in desno ožigosali pred vso javnostjo vsak posamezen slučaj nerednosti, ki ga opazimo na telefonskem oddelku mariborske pošte.

m Odlikovanje. Nj. Vel. kralj je odlikoval našega mariborskega okrajnega glavarja g. dr. Srečka Lajnišiča z redom Sv. Save IV. stopena. Čestitamo!

m Navijanje cen. Včeraj so naši pekli nenadoma zopet podražili kruh. Na kakoli podlagi, nam pri normalni pameti ni mogoče razumeti. Stojimo v času krize v državi, ki je pridelala toliko žita, da ga bo izvažala na tisoče in tisoče vagonov; naša valuta stoji na isti višini kot je stala pred letom — cene pa rastejo. Ali ni to le samovolja in brezvestno odiranje? Zanimivo pa je pred vsem tudi to, da je včeraj nenadoma zmanjkalo moke nekaterim trgovcem. Zakaj? Kako? Zapomnili si bomo to in počakali. Če se cene moki v par dneh zvišajo, bomo vedeli, da je moka zmanjkala za to, ker so jo skrili, da jo bodo potem dražje prodajali. — Ali ni to zločin? Zakaj drže merodajni krogi roke križem? Zanimivo pa je tudi to, da so pekli o podražanju kruha pač obvestili nemške liste, niso pa slovenskih. O tem bomo še govorili ter priporočili Slovincem nekatere »firme«.

m Gradbena akcija za mesto Maribor. Odbor Gradbene akcije za mesto Maribor ima dne 10. avgusta (v četrtek) ob 17. uri v dvorani g. okrajnega glavarja sestanek s sledečim dnevnim redom: 1. Vprašanje pristopa stavbenih podjetij, inženirjev, arhitektov in zidarjev mojstrov k Gradbeni akciji; 2. razgovor o organizaciji Gradbene akcije (mestna stavbena zadruga, ali stavbena delniška družba, ali društvo); 3. razgovor o osnovanju posredovalnice »Mar-stan« (po vzoru zagrebškega »Delta-stan«) v okvirju Gradbene akcije; 4. določitev začasnega osnovnega fonda Gradbene akcije; 5. določitev štirihi kandidatur v spolnjenje odbora Gradbene akcije; 6. slučajnosti. Z ozirom na izvanredno važnost te razprave, ki bo v mnogih oziirih zelo zadevala interese gg. lastnikov stavbenih podjetij, inženirjev, arhitektov, mestnih stavbenih mojstrov in zidarjev mojstrov, je nujno potrebno, da se tega sestanka zanesljivo udeležijo vsi povabljeni in interese.

m Trafikanti, pozor. Dne 13. t. m. se vrši ob 14. uri v restavraciji »Maribor« na Grajskem bregu javni shod za vse trafikante mesta Maribora in okolice. Vabi se vse trafikante, da se v svojem interesu udeležijo napovedanega shoda. Prosi se tudi za zastopstvo kr. finančnega ravnateljstva. Istotako bi bilo priporočljivo, da bi se shoda udeležila tudi gg. glavne tobačne zaloge.

m Uradniško vprašanje! Državni uradniki in vsi pridobitni sloji, katerim je na tem ležeče, da se enkrat za vselej reši danes najvažnejše uradniško vprašanje, naj pride jutri v četrtek ob 21. uri zvečer na javen shod v Götzovo dvorano.

m Pridobitni sloji in uradniško vprašanje. Trgovski gremij, Slov. trgovsko društvo, Slov. obrtno društvo in Društvo industrijalcev v Mariboru je sklicalo za dan 10. avgusta ob 9. uri zvečer v Götzovo dvorano zborovanje pridobitnih slojev, da zavzame svoje stališče naoram perečemu uradniškemu vprašanju.

Dasiravno priznavamo hvalevrednost nameravane akcije gorjenih slojev, vendar smo primorani ugotoviti, da naše društvo o nameravanem zborovanju ni bilo obveščeno, torej tudi ni s to prireditelju v nikakoli zvezi. Pri tej priliki opozarjamo že danes, da je odbor na svoji seji dne 4. avgusta 1922 sklenil sklicati zborovanje za dan 18. avgusta. Društvo jugoslovenskih državnih uslužbencev in vpo-kojencev v Mariboru.

m Na cesti. Ze pred več nego enim letom je naš ist poročal o žalostnem stanju Marije Cafuta in njene družine, ki mora stanovati v veži hiše Maistrova ul. št. 2, toda pomagalo ni nič. Nedavno si je ogledala ta žalosten socialen škandal tudi komisija PTL, v kateri se je nahajala tudi sopuga g. župana, toda ukrenilo se kljub temu ni zopet nič. Sedaj pa gradi Praštediona tam poleg svojo stanovanjsko hišo in ker rabijo vežo za prevoz, mora uboga družina tudi od tam. Kam? Na cesto? Ali res ni nobene pomoči, nobenega čuta usmiljenja, če že ni pravičnosti? — Kaj si more misliti svet o našem socialnem čutu in to v — socialističnem mestu!

m Žalostna usoda revežev. Včeraj smo poročali, da je policija našla krog 19. ure na Kamniški cesti neko bolano brezposelno služkinjo Amalijo Stergar, ležečo v jarku. Kakor smo sedaj izvedeli, je ležala reva tam celih par ur, ne da bi se ljudje, ki so hodili mimo, zmenili zanjo ali da bi ji pomagali. Komaj uradnik nekega tukajšnjega zavoda je obvestil o tem rešilno postajo, ki pa je ni hotela sprejeti ter policijo, ki pa tudi ni vedela kaj naj žnjo počne. Amalija Stergar, ki je Mariborčanka, sem pristojna, je službovala v Gradcu, kjer je obbolela ter prišla v mariborsko bolnico, kjer pa so jo, kljub temu da je težko bolna, odpustili. Ker Stergar nima več ne staršev ne svojcev, se je zatekla k nekim znancem, kjer je bila nad mesec dni, toda naveličali so se je tudi ti ter jo poslali na cesto, kjer je potem obnemogla ter se zgrudila v jarek. Bolnica jo ni hotela sprejeti nazaj, kam naj bi torej šla? Komaj na pritisk policije so jo sedaj zopet sprejeli v bolnico. Ta slučaj je nad vse tragičen in kaže jasno, kako pomanjkljivo je preskrbljeno za take reveže. Po našem mnenju bi bila v prvi vrsti dolžnost mestne občine, poskrbeti za pomoč in podporo za take svoje reveže. Socialisti, ki imajo na magistratu vso moč, bi storili veliko dobro delo, če bi v tem oziru kaj ukrenili.

m Kaznovani razgrajaci. Včeraj je imela naša policija zopet opravka z razgrajaci, ki so poleg tega žalili tudi policijske organe, radi česar so bili kaznovani po najvišji meri s 14 dnevi zopora.

m Svojo ženo je hotel utopiti. Včeraj popoldan sta se šla l. 1885 rojeni Ludvik M., ključavničarski delavec v delavnici Južne železnice in njegova žena Urša kopat v Dravo. Slekla sta se lepo ter skočila v vodo. Žena se je nič slabega sluteč pričela kopati, naenkrat pa je prišel k njej mož, jo prijel ter jo potlačil pod vodo. Žena pa je bila vendar toliko močna, da je ponovno dvignila glavo nad vodo, ali mož jo je z znova potisnil na dno. V skrajnem smrtnem strahu je nesrečna žena še enkrat napela vse svoje moči in posrečilo se ji je res rešiti se zločinskega moža. Planila je iz vode ter naga zbežala k bližnjim ljudem, proseč jih pomoči. Policija, ki je prejela o tem poročilo je Ludovika M. takoj aretirala. Aretirani je pri zaslišanju priznal, da jo je hotel utopiti; obenem pa je povedal, da jo je mislil zastrupiti, bal se je, da bo to prišlo na dan.

m Kavarna v mestnem parku. Pri lepem vremenu dnevno koncert od 17. do 19. in od 21. do 23. ure. Orkester pomnožen.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

m Izgubljen je bil včeraj v Mlinski ulici zlat manšetni gumb z zelenim kamnom. Pošten najditelj se naproša, naj ga odda proti visoki nagradi v našem vpravništvu ali pa pri ravnatelju M. Dolencu. Prečna ulica 3-I. Izgubljeni gumb je za najditelja brezposlemben, za oškodovanca pa velike spominske vrednosti.

Kultura in umetnost

x Lanska gledališka sezona v Solji. Kakor drugod, tako se je zaključila tudi na soljskem bolgarskem Narodnem gledališču zadnja gledališka sezona z nastopom vročih poletnih dni koncem meseca junija. Po zaključitvi sezone se je večina igralcev razšla po raznih turnejah po vsej Bolgarski ter po onih krajih izven državnih mej, kjer žive Bolgari, tako po Macedoniji, Traciji in Romuniji. Od 1. septembra lani pa do 1. julija letos, za časa trajanja sezone je dalo soljsko Narodno gledališče 223 predstav ter 22 matinej. Ipmed vpriporjenih del jih je bilo 22 inozemskih ter 7 bolgarskih. Največkrat se je igralo »Hamlet«, namreč 32 krat; poleg tega pa so doživela veliko repriz tudi še naslednja dela: »Cyran de Bergerac« 20, »Smrt Dantona« od Büchnerja 18, »Judita« od Hobela 10 ter »Salome« od Wildea 10. Hamleta je igral stari in simpatični igralec Kirkov, Cyrana Sarafov, Judito Bondevska, a Salome Lambreva. »Smrt Dantona« je reprezentativen komad, v katerem nastopajo vse vodilne osebnosti francoske revolucije, kjer je prišel do veljave ves mnogobrojni gledališki personal. Med ostalimi deli je dosegel velik uspeh tudi Försterjev »Stari Heidelberg« ter Shakespearjev »Beneški trgovec«. Izmed domačih bolgarskih del so igrali večinoma dela Vazova. — Od mladih so dali z uspehom najnovejše delo Ostrovskega, v katerem so nastopili sami mladi igralci. V prihodnji sezoni bodo igrali tudi neko ravnokar dovršeno dramo znanega modernega bolgarskega pesnika Mihajlovskega.

Sokolstvo.

Posebni vlaki za občinstvo na progah Južne železnice ob priliki I. jugoslov. sokolskega zleta v Ljubljani.

Dne 13. avgusta 1922 vozi iz Maribora gl. k. v Ljubljano gl. k. posebni vlak, z odhodom iz Maribora gl. k. ob 8. uri, iz Celja ob 10. uri in s prihodom v Ljubljano ob 12. uri 10 minut. Ta posebni vlak se vrača iz Ljubljane isti dan, to je dne 13. avgusta, z odhodom iz Ljubljane gl. k. ob 22. uri in s prihodom v Maribor ob 2. uri. Dne 15. avg. 1922 vozi iz Maribora gl. k. v Ljubljano gl. k. posebni vlak z odhodom iz Maribora gl. k. ob 4. uri 20 minut, iz Celja ob 6. uri 20 minut in s prihodom v Ljubljano ob 8. uri 30 minut. Ta posebni vlak se vrača iz Ljubljane gl. k. isti dan, to je dne 15. avgusta t. l., z odhodom iz Ljubljane gl. k. ob 22. uri in s prihodom v Maribor ob 2. uri.

Dne 14. avgusta t. l. vozi iz Zagreba j. k. v Zidanimost posebni vlak, z odhodom iz Zagreba j. k. v Zidanimost posebni vlak, z odhodom iz Zagreba j. k. ob 22. uri 41 minut ter s prihodom v Zidanimost ob 0.59 minut ter ima v Zidanem mostu zvezo na osebni vlak, ki prihaja v Ljubljano ob 4. uri 10 min.

Dne 12. 13. 14. in 15. avgusta t. l. vozi iz Ljubljane gl. k. do Zidanega mosta posebni vlak, z odhodom iz Ljubljane vedno ob 20. uri 30 minut in s prihodom v Zidanimost ob 22. uri.

Dne 12. 13. 14. in 15. avgusta t. l. vozita na progi Ljubljana-Vrhnik oba nedeljska večerna vlaka, to je odhod iz Vrhnik ob 20. uri 40 minut ter prihod v Ljubljano ob 21. uri 15 min. in v obratni smeri odhod iz Ljubljane ob 22. uri 20 minut in prihod na Vrhniko ob 22. uri 55 minut.

Vsi navedeni posebni vlaki postojajo na vseh postajah in postajališčih.

Občinstvo je naproseno, da vporablja za vožnjo v in iz Ljubljane navedene posebne vlake v svrhu razbremenitve rednih osebnih vlakov.

Ker rabi Južna železnica za prevoz sokolstva in ostalega občinstva vsak poedini osebni voz, zaradi tega se v Ljubljani pričeniš z 12. avgustom do vklj. 15. avgusta t. l. ne izdajajo kopalne karte za Laze, nadalje ne prevažajo tovorni vlak šte. 835 na progi Celje-Zidanimost od 11. VIII. do vklj. 16. VIII. potnikov (odh. Celje ob 13. uri 35 min. prih. Zidanimost ob 14. uri 38 min.) iz istega vzroka izostane dne 13. VIII. in 15. VIII. na progi Celje—Trbovlje nedeljski turistovski vlak (odh. Celje ob 5. uri 10 min. in prih. Trbovlje ob 7. uri 9 min.)

KRATKA NAVODILA NAŠIM ČLANOM ZA LJUBLJANSKI ZLET.

Občinstvo, ki se udeleži javne telovadbe na telovadišču, ponovno prosimo, da se pokori odredbam rediteljev, ki so odgovorni za red na telovadišču. Prosimo, da se opusti vsako tekanje po telovadišču, ki povzroča le zmešnjave. Naslanjanje na ograjo na telovadišču se naj opusti, istotako je strogo prepovedano vsako plezanje po ograji.

Češko slovaška Obec Sokolska jugoslovenskemu Sokolskemu Savezu. Predsedstvo COS je poslalo JSS sledeči dopis: Sokolski naraščaj, ki ga je odposlala COS prvokrat čez meje svoje države k zletu Vašega naraščaja se je vrnil v Prago poln radosti in navdušenja nad prijateljskim sprejemom, ki ga je sklenil z Vašim naraščajem. S ponosom nam je prinesel plaketo, katero ste mu darovali v spomin na to slavnostno pobratimstvo. Smatramo za svojo dolžnost, da se Vam najpri-srčneje zahvalimo za iskreni sprejem, ki ste ga priredili našemu naraščaju in za pozornost, katero ste mu posvetili. Smo trdno prepričani, da je najlepše plačilo za obe naše organizacije zavest, da je bila s tem izletom utrjena in poglobljena vez med obema bratrima narodoma. Na zdar!

Pisarna prezidenta CSR Masaryka je poslala JSS sledeči dopis: V imenu nenavzočega prezidenta republike se podpisana pisarna pristrčno zahvaljuje za junaški pozdrav naraščaja obeh bratskih narodov, ki je bil poslan s I. jugoslovenskega zleta v Ljubljani. Pozdrav tolmачimo prezidentu ko se povrne.

Predsednik češke vlade v Pragi dr. Beneš je poslal zletni pisarni sledeči dopis: Sprejel sem Vaše vabilo na I. jugoslov. vsesokolski zlet, za kar se Vam in vsem jugoslovenskim Sokolom iskreno zahvaljujem. Odkrito obžalujem, da sem uradno zadržan v Pragi, da ne morem pohiteti med Vas. Sem zelo vzradočen, da je sokolska ideja tako razširjena med Vami in da je našla tako velik odmev v Vaših vrstah. Moč in zdravje naroda, misel za organizacijo in dolžnost daje onim, kateri korakajo za njm. Želim najboljši uspeh Vašemu zletu in Vam vsem, ki ste združeni pod sokolskim praporom ključem iskreni bratski: Na zdar!

Odhod: Za tekmovalke in vse sodnike v četrtek, za tekmovalce v petek s poljudnim vlakom. Vse ostalo članstvo se odpelje v soboto s posebnimi vlaki, ki odhajajo iz Maribora ob 16. uri, iz Čakovca po ob 12. uri. Pravico do polovične vožnje na vlakih imajo vsi udeleženci zleta. Legitimacije dobe pri društvih, Društva, katerim so zmanjkale legitimacije, naj jih naknadno naroče pri Savezu ali pa pri Zup. Nadzorniki posebnih vlakov iz Maribora sta brata Julče Novak in dr. Kovačič, iz Čakovca Avg. Kraigher in dr. Blažič. Njihovim odredbam se mora vsakdo podvreči. Proti onim, ki bi se odredbam zoperstavljali se bodo najstrožje postopalo.

Nastanitve: Članj so nastanjeni v paviljonu E velesejmišča, članice v šoli v Mostah. Paziti je na red in snago, vsakdo se mora podvreči navodilom in odredbam nadzornikov in nadzornic. Po prenočiščih naj bode mir, kdor ne more spati naj ne moti z govorjenjem drugih. Vsakdo naj si prinese seboj eno odejo, potrebne ščetke, milobrisačo in potrebno perilo.

Kroji in telovadne obleke naj bodo v najvzornejšem redu. Opozarjamo Vas na pravilne gumbe, ovratnike, trakove itd.

Zbirališče za sprevid dne 15. avg. Vsi člani v krojih in telovadnih oblekah se zbirajo točno ob 6½. uri v prostorih velesejma, vse članice v šoli v Mostah, jezdnj osek po navodilih.

Znake mora imeti vsak član. Naraščaj in deca v spremstvu vodnikov ali starišev) je vstopnine prosta s posebno legitimacijo, ki jo dobe na zahtevo od župe ali v Ljubljani. Vsa druga potrebna navodila se bodo izdajala načelnikom dneвно, ki se morajo javiti v nedeljo ob 6. uri pri župnem načelniku v slačilnici. Predsedstvo Sokolske žup v Mariboru.

O Na vsesokolskem zletu v Ljubljani bosta zastopala vlado ministra Pribičević in dr. Laza Marković. Prisostvovali bodo tudi ministri dr. Žerjav, Pučali in Vukobratović.

o Zletne legitimacije za narodne noše, ki se želijo udeležiti Vsesokolskega zleta v Ljubljani so na razpolago pri ge. Iv. Lipoldovi, Ciril Met. ulica 18. Opozarjamo, da morajo biti narodne noše popolnoma pravilne.

o Opozarjamo še enkrat vse one brate, kateri se hočejo udeležiti Vsesokolskega zleta v Ljubljani v kroju, da pridejo še danes k redovnim vajam ob 19. uri (7. uri zvečer) v telovadnico državne realke, Krekova ulica. Kdor se danes ne udeleži teh vaj, ne more pod nobenim pogojem nastopiti v Ljubljani v kroju. Zdravo! Vaditeljski zbor.

o Vozne izkaznice za polovično vožnjo na zlet v Ljubljano so došle. Vsakdo kdor se je prijavil jih lahko sprejme med uradnimi urami v društveni pisarni.

o Kdor ima priljage s seboj, naj pridrži na iste listek za naznanilo župe, društvo, ime, stalno bivališče ter naj natančno označi poslopje, kjer v Ljubljani stanuje.

o Vozne listke na mariborskem kolodvoru se naj preskrbi vsaj en dan pred odhodom v Ljubljano, da ne bo navaia.

o Radi prehrane na I. jugosl. vsesokolskem zletu v Ljubljani se naj vsi dotični udeleženci, kateri želijo skupno prehrano, oglasijo v društveni pisarni da plačajo prehranjevalne stroške, ki znašajo dnevno 20 D in poleg tega 1 D za tozadevno izkaznico. Uradne ure vsaki dan od 18. do 19. ure zvečer. Odbor.

Izpred sodišča.

Maribor, 8. avgusta.

»Policijski agent.«

Devetindvajsetletni, v Krško pristojni pekovski pomočnik Franc Glavač, se je zagovarjal pred senatom radi pregreška po § 104 srb. k. z. in prestopka tatvine po § 460 k. z. Dne 17. julija si je najel v gostilni pri Knaplešu v Vetrinjski ulici v Mariboru sobo Ivan Parfant, doma iz Gaberja

pri Celju. Ker je bila že 24. ura, ni mogel nobenega doklicati, vsled česar se je kar pred gostilno vlegel na tla in zaspal. V polspanju pa je začutil, da mu nekdo sega v žepo. Pogledal je hitro in videl pred seboj klečati moškega. Vprašal ga je, kaj da hoče. Neznani pa mu je v obraz pomolil krstni list, rekoč: »da je policijski agent« ter mu naročil, naj počaka tukaj, da se bo kmalu vrnil. Parfant je vstal in šel za njim, toda »defektiv« mu je izginil v temi. Med tem je dognal, da mu je izginila iz žepa listnica, v kateri je imel pozlačen poročni prstan, zlate ženske uhanne v vrednosti 1200 K ter gotovine 50 dinarjev. Sumil je takoj, da mu je izmaknil te predmete dotični moški, ki je popreje klečal poleg njega in se mu izdal za »policijskega agenta«. Zjutraj na vse zgodaj so je obkradeni podal na kolodvor, da bi našel dotičnega moškega, ki si ga je dobro ogledal in bi ga spoznal, če ga najde. Posrečilo se mu je tafa na kolodvoru res izslediti in ga oddati policiji. Ko sta ga aretirala stražnik Jelen in Fajdiga, ju je razžalij z besedami: »Kaj bodo ti frisi mene vezali.« Glavač taji tatvino, pripozna pa, da je okrog ene ure hodil mimo Knaplešove gostilne. Sodba se glasi na 2 meseca strogega zapore.

Gospodarstvo.

g Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejm dne 4. avgusta 1922 se je prignalo 162 svinj in 1 koza. Cene so bile sledeče: prasci 5 do 6 tednov 460 do 650; 7 do 9 tednov 750 do 1200; prašički 3 do 4 mesece 1600 do 1800; 4 do 6 mesecev 2800 do 3000; 8 do 10 mesecev 3600 do 3800; svinje 1½ leta stari 4500 do 5300; koza 500 do 600.

g Hmeljarjem. Poverjeniki Hmelj. društva so se dne 6. avgusta v ta namen zbrali v Žalcu, da se dogovorijo, koliko bodo letos plačevali za pobiranje enega škafa hmelja; enoglasno se je sklenilo, da se hode plačevalo po 4 K s hrano in po 6 K brez hrane za označeno delo; ta mezda se pa tudi lahko predrugači, ako to zahtevajo krajevne raz-

mere ali pa kakovost hmelja. Obče obiranje golding hmelja se ne bo pričelo med 10. in 15. avgustom. Kakor je bilo objavljeno, nego okoli 20. avgusta.

g Jugoslov. čebelarjski kongres bo 4. in 5. septembra v Ljubljani ob udeležbi čebelarjev iz cele države, ki pride na ljubljanskem velesejmu tudi čebelarstvo razstavo.

Objave.

§ Člani in odborniki klubnega društva »Perun« se vabijo, da se zanesljivo in točno udeležijo seje, ki se vrši dne 9. avgusta ob 7. uri zvečer v pisarni g. Sušnika, Slov. ulica 15. Udeležba obvezna.

§ **Privatni nastavljenec! Pozor!** Izobraževalno društvo privatnih nastavljenec v Mariboru opozarja tem potom vse svoje tovariše, tovarišice in prijatelje društva na v nedeljo dne 13. avgusta na vrtu Gambrove dvorane se vršečo vrtno veselico. Posebno še pripomnimo, da je cenj. gg. odbornikom uglednega trgovskega gremija na razpolago častna miza, zakar upamo tudi tostransko polnoštevilno udeležbo. Odbor.

Priroda in znanost.

YELLOWSTONEPARK V SEVERNI AMERIKI.

Najstarejše in najlepše vseh pod državno zaščito stoječih ozemelj v Severni Ameriki je Yellowstonepark. — Ravno sedaj je namreč 50 let, kar se je to ozemlje postavilo pod državno zaščito. Nekateri potovalci so že pred več nego sto leti opozarjali svet na nenavadne prirodne krasote tega kosečka zemlje, toda verjel jim je malo kdo, smatrali so jih za fantaste in lažnjivce. Komaj l. 1872. ko so ozemlje preiskali organi vlade, so padli pomisleki. Yellowstonepark obsega približno 3300 angleških kvadratnih milj s 36 večjimi jezeri, 156 rekami in potoki, mnogimi vodopadi, visokimi gorami, cvetnimi dolinami in oskimi in globokimi soteskami. Ker so v tem ozemlju

vse živali zaščitene, je ta »parke« največji zoologični vrt na svetu. V gozlovih prebivajo neštete divje živali, pred vsem losi, ki žive tu v celih velikih čredah, dalje medvedi, visoko divjačič-divjačina in vseh vrst ptice. Na gori Ametist se zamore opaziti dvanaest gozdov, drugega vrhu drugega, katere je v teku tisočletij zagrnila lava, pod katero so potem okameneli. Gori na vrhu rastejo danes vonjajoče smreke, ki tvorijo že trinajsti gozd. Nenavadna prikazen tega ozemlja so »barvne skled« karakteristični ribniki, napolnjeni z vročimi tekočimi mavčnimi masami najrazličnejših barv. Od časa do časa prične mavčna masa v teh ribnikih vreti, pri čemer se v sredini stvorijo lički, podobni lilijam, bleščeč v belih, rdečih, modrih, rumenih, zelenih in drugih barvah. Vse naravne čudeže Yellowstoneparka pa sploh ni mogoče naštet; najbolj vredni občudovanja pa so naravni vroči vodometi, katerih je skupaj približno 3000. Ti vodometi brizgajo vodo v različnih perijodah, nekateri prestanejo včasih kar za celih 70 ur. Največji teh vodometov meče svoje curke 250 čevljev visoko, ki padajo potem kot slapovi bleščeč se v mavričnih barvah zopet nazaj na zemljo. V zadnjih letih je preskrbljeno v Yellowstoneparku tudi za potnike, turiste in turiste; v njem se nahajajo izborna moderna opremljeni hoteli; kdor pa živi raje svobodno kakor Robinson, si lahko preskrbi taborišče, ki ga dobi zelo poceni. Cene so sramotno nizke, čisto nižje kakor po navadnih gostilnah po mestih, ker jih predpisuje in nadzira vlada sama po svojih organih. Ribarjenje — postvi je v tamkajšnjih vodah vse polno in nekatere so nenavadne velikosti — je prosto. V okoliščini tega ozemlja žive tudi še Indijanci, ki stoji ravno tako tudi pod zaščito. Vsi potopisi po Yellowstoneparku trdijo enoglasno, da se nahajajo v njem naravni čudeži, kakršnih človeško oko še ni videlo nikjer drugod, čudeži pred katerimi obstane človek kakor pred nerazrešljivo uganko višje sile, zavdajoč se še bolj nego sicer svoje šibkosti in onemoglosti.

Bernhard Kellermann:

PREDOR

Roman.

(Dalje.)

(32)

Zraven akvarija so stale klopi. Tam je Maud posedala in sanjarila prek zatoka, njeno dekletce pa se je igralo s pisanimi posodicami v pesku in slišno puhalo od napora in razvnetosti. Beli prevozniki čolni so se nihali svojpot sem in tja med Hobokenom, Ellis Islandom, Bedloes Islandom, Staaten-Islandom in Newyork-Brooklynom. Mlečnasti, širni zatok in Hudson sta jih bila vsa živa, često jih je naštel trideset hkratu. Na vseh se je gibal brez prestanka gori in doli bel, dvo-ramen vzvod, podoben tehtnični prečki. Tako je bilo videti, kakor bi parniki korakali prek gladine v brzohodnih škornjih. Central of New Jersey je mimo plul otovorjen z železniškimi vozovi, tugi in mali carinski čolni so švigali po vodi razdraženo. Daleč v solnčni hlapini je stala svetla silueta: soha Svobode; videti je bilo kakor da se vznaha na vodi. Za njo je gledala sinja prog, že jedva vidna: Staaten Island, iz parniških dimnikov so štrkali curki sopota in čez čas se je začulo tutanje in zvizdanje. Zatok je bil poln jekov, od najrežnejšega cvičanja tugov do zamolklega bučanja prekomornikov, ki je pretresalo ozračje daleč naokoli. Neprereno so rožljale verige in v dalji se je kovalo železo. Hrup je bil tako mnogozvočen in raznovrsten, da je učinkoval kakor čuden koncert in povzročal sanjavost in zamišljenost.

Iznenada je zatatulo prav blizu: brzovozen parnik velik se je rinil v solnčni skozi umazano zeleno vodovje Hudsona; na krovu je svirala godba, vsi okrajki so bili pikčasti od človeških glav in po krmi je stala črna množ medkrovnikov.

»Pomahaj, Edith, pomahaj parniku!«
In Edith je povzdignila oči ter jela mahati s pločevinastim vedrcem in cvičati — prav kakor piščali na tugi.

Kadar sta odhajali, je Edith vselej silila k očetu. Maud pa ji je dopovedovala; da očeta ne smeta motiti.

Maud se je zopet v vneemu poprijela klavirja. Pridro se je vežbala in se dala poučevati. Kako zelo se je že odvadila! Nekaj tednov je zahajala na velike koncerte; sama je dvakrat na mesec igrala zvečer v Domu prodajalca in šivalk. Toda med vzhičenost, ki ji je z glasbo vrela v kri, se je mesilo izdatneje in izdatneje neko mučno, nezavestno koprnenje, tako da je čez nekaj časa igrala vse bolj poredkoma in naposled klavir popolnoma opustila. Zahajala je na predavanja o otroški vzgoji, zdravstvu, npravstvenosti, varstvu živali. Njeno ime se je celo pojavilo med imeni odbornic, zvoljenih v združbah za oskrbovanje pohabljenecv in za vzgojo sirot — v onih zadobnih ambulancah, kjer se obvezujejo rane, ki jih zadaja nemilosrdna delovna bitva.

Vendar je čutevala v sebi praznino, praznino, v kateri je vrelo od srda in koprnenja.

Pod večer je redoma vzzvenkljavala Maca, in čutila se je mirnejšo, kadar je slišala njegov glas.

»Prideš nocoj k večerji, Mac?« je vprašala in govoreč že stregla, kaj ji odvrne.

»Nocoj? Ne, nocoj ne morem. Jutri pa pridem, si že uravnam. Kako je Edithi?«

»Bolje nego meni, Mac!« Pa se je pri teh besedah zasmejala, da bi Maca premotila.

»Ali bi jo mogla posaditi k telefonu, Maud?«

In Maud vsa srečna, da misli na njenega otroka, je dekletce vzdigovala in Edith je morala počebliati v telefon karkoli.

»Zdaj pa zbogom, Mac! Saj nič ne de, če nocoj ne moreš; jutri pa ti ne prizanesem — čuješ?«

»Slišim. Jutri za gotovo. Lahko noč, Maud!«

A pozneje se je zgodilo mnogokdaj, da Lion ni uspel, Maca spraviti k aparatu, ker nikakor ne utegne.

In Maud je, nesrečna in razjariena, v nagli jezi zalučila slušalo in se jela boriti s solzami.

Ob večerih je čitala. Prečitala je cele omare knjig. Pa je kmalu spoznala, da je večina knjig gola laž. No, my dear, življenje je povsem drugačno! Časih pa se je namerila na knjigo, ki ji je njeno bol potrjevala v vsej njeni veličini. Nesrečna, s solzami v očeh, je hodila po praznih, tihih sobah. Končno se je v njej izcimila veličajna misel, da naj bi sama spisala knjigo — in ž njo bi presenetila Maca! Ta misel je vso omamila. Ves popoldan je brlela po mestu, da iztakne knjigo, kakršno je imela v glavi. Naposled je našla, kar je želela. Bil je dnevnik, vezan v aligatorjevino, z izbornim rumenkastim papirjem. Takoj po večerji je pričela. Na prvo stran je zapisala:

»Življenje moje male hčerkice Edithe in njeni izreki.

Napisala njena mati Maud.«

»Bog naj jo varuje, sladko Editho,« je zapisala na drugi list. In na tretjem je začela:

»To begin with my sweet little daughter was born ...«

Knjigo naj bi Mac dobil za božič. Opravilo jo je povznelo in ji je ukrajševalo mnog samotni večer. Vsako malenkost iz življenja njene mlade hčerkice je zapisavala vestno. Vse otrokove smešne izreke in vsa navna in modra vprašanja, vse opazke in nazore. Včasih je tudi krenila v stran in se izgubila v lastne brige in misli.

Živela je od nedelje do nedelje, ko ju je posečal Mac. Nedelje so ji bile prazniki. Okrasila je hišo, sestavila poseben jedilni red, ki naj bi Maca odškodil za ves teden. A včash Allan tudi v nedeljo ni utegnil priti.

Neko nedeljo so ga nenadoma poklical v buffalske jeklarne. In v nedeljo nato je seboj v Bronx privedel gospoda Schlosserja, vodjo gradilišča na Bermudah, in Maud ni imela od njega ni malo ne, zakaj ona dva sta ves dan pretresavala tehnična vprašanja.

Pa se je Maud pojavila nekega popoldne ob nenavadni uri v sindikatskem poslopiju in Macu sporočila po Lionu, da bi rada z njim govorila nemudoma.

Čakala je v obednici, ki je bila tik Macove delavnice, in je slišala, kako je grčajoč, maščoben glas prvrsti imenoval banke:

»— Manhattan — Morgan Co. — Sherman —«
(Dalje prihodnjič.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Instruktor, da pripravi 1 dečka za I. razred srednje šole naj se zglaš takoj v Popovičevi ulici 11. 1361 3-3

Kotlarski učenec se sprejme pri Henriku Oman, Maribor. Glavni trg 3. 1371 2-1

Dva jako lepa konja za kolesel na prodaj. Maribor, Kopaliska ulica 8, dr. Scherbaum. 1373 2-1

V brivnici »Union« na Glavnem trgu prvovrsta postrežba in popolnoma nižane cene. 1359

Proda se ali zamenja hiša z tremi stanovanji in vrtom v Studencih z kmetijskim posestvom, ne preoddaljenim od Maribora. Našlov pove upravi 5-3

Trgovska hiša, enostropna, trgovski lokal, kuhinja in sobe kupcu takoj na razpolago se proda v Mariboru blizu Koroškega kolodvora. Posebno dvoriščno poslopje, mali hlev in 700m² vrta. Pisma pod 900.000 — poštnoležje Maribor. 1341 2-3

V veletrgovini Ludovik Kuharič, Ormož, se sprejme tako

poslovodja,

ki mora biti več v vseh panogah manufakture, železnice tošpecerije. — Istotam se sprejme en

pomočnik.

Javiti naj se blagovolijo samo dobre, samostojne moči. 1355 3-3

Šeno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja ANDREJ OSET, Maribor, Aleksandrova cesta št. 57. Telefon št. 88. 1328